

Varsinais-Suomen Kestävän kasvun -hankkeiden VÄLIKATSAUS 2024

Lukijalle

Me sosiaali- ja terveystalveluiden toteuttajat, kehittäjät ja johtajat elämme alati muuttuvassa toimintaympäristössä. Muutos edellyttää jatkuvaa uudistumista sekä toimimattomista ratkaisuksista luopumista. Kehittämistyön avulla olemme saattaneet käyttöön toimintamalleja, joista Varhalle ja asiakkaille syntyvä hyöty on kiistatonta. Hyviä esimerkkejä ovat hoidon jatkuvuutta edistävä omatiimimalli, palveluiden suurykäyttöä vähentävä toimintakykypoliklinikka-malli sekä psykososiaalisen hoidon porrasteinen malli, joka on parhaimmillaan nopeuttanut hoitoon pääsyä kahdeksasta kuukaudesta pariin viikkoon.

Kehittämistyö on välttämätöntä kiinnittää osaksi perustyötä, jotta toimintamalleista todistetusti syntyvät hyödyt saadaan vakiinnutettua. Näin varmistamme yhdenvertaiset, laadukkaat ja vaikuttavat palvelut alueen asukkaille. Sujuvat palvelut ja mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön lisäävät myös ammattilaisten työssä viihtymistä ja parantavat asiakaspalvelua.

Onnistunut muutos edellyttää tiivistä yhteistyötä organisaation eri toimijoiden kesken. Yhdessä tuotamme toimivia ratkaisuja todellisiin tarpeisiin ja hyödynnämme viisaasti aiemmista kehittämishankkeista kertyneen tiedon.

Me varsinaissuomalaiset olemme onnistuneet yhteistyössä viime vuosina erinomaisesti. Varhassa toteutetaan Suomen kestävän kasvun ohjelman osana hankekokonaisuutta, jonka keskeinen tavoite on purkaa koronapandemian aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa. Hanke tukee Varhan strategian tavoitteita. Tähän välikatsaukseen on koottu tähän asti saavutettuja kehittämistyön tuotoksia sekä vuoden 2025 päätavoitteet. Kaikki raportoimamme tulokset ovat kestävän yhteiskehittämisen tulosta ja haluamme samalla kiittää kaikkia erinomaisesta yhteistyöstä.

Turussa helmikuussa 2025
hankejohtaja Mia Oksa

Kehittämiskokonaisuudet

- Toimivat sote-keskukset.....3
- Laadukkaat digitaaliset sote-palvelut.....4
- Monipuoliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut (HYTE).....5
- Laadukas pitkittyneiden kehon oireiden kuntoutus.....6
- Toimiva työllistymisen edistäminen.....7
- Sujuvat lasten, nuorten ja perheiden psykososiaaliset palvelut.....8
- Sujuvat aikuisten psykososiaaliset palvelut.....9
- Vaikuttavaa tiedolla johtamista ja johtamisen ratkaisuja.....10
- Laadukas kehittäminen läpimurtomenetelmällä.....11
- Palvelujen yhteensovittamisen vaikuttavuus - PaLSu-tutkimushanke....12

**KIITOS
YHTEISTYÖSTÄ
VARHALAINEN JA
KUMPPANIT**

Toimivat sote-keskukset

Yhdennukaisesti toimivat sote-keskukset parantavat hoidon saatavuutta ja sujuvuutta. Samalla ne takaavat yhdenvertaiset palvelut. Hoidon jatkuvuuden turvaaminen on yhteydessä terveydenhuollon parempaan laatuun ja tehokkuuteen. Sillä on vaikutuksia potilaan terveyteen ja hoitoon sitoutumiseen sekä potilasturvallisuuteen.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Toimme omatiimimallia koko alueelle**
Tuimme kansallisen hoidon jatkuvuusmallin käyttöönottoa omatiimimallilla, jossa jokaiselle asukkaalle on nimetty oma lääkäri ja hoitaja. Teimme omatiimimallista käsikirjan yhteistyössä ammattilaisten kanssa.
- Kehitimme hoidon tarpeen arviointia (HTA)**
Laadimme yhtenäisen HTA-verkkokoulutuksen terveydenhuoltoon ja poistimme maksullisten ulkoisten koulutusten tarpeen.
- Yhtenäistimme terveydenhuollon toimintakäytäntöjä**
Teimme Varha-tasoisia toimintaohjeita ammattilaisille sote-keskusten käyttöön. Kehitimme ohjeille yhteisen säilytyspaikan, Varhan ohjeistajan.
- Pilotoimme sisätautien erikoislääkäritoimintaa perustasolla**
Karsimme erikoissairaanhoidon (esh) jonoja, hoitoja ja tutkimuksia. Konsultaatiot helpottuivat ja potilaan hoitoketju sujuvoitui ja nopeutui.
- Paransimme saatavuustiedon luotettavuutta**
Kehitimme hoidon pääsystä kertovien tietojen luotettavuutta lisäämällä kirjaamisosaamista.

2024 keskeisiä lukuja

Asukkaista nimettynä omatiimeihin	65%
Tiimikäsikirjaa jaettu ammattilaisille	1000
Yhteistä ohjetta Varha-ohjeistajassa	103
Vähemmän läheteitä erikoissairaanhoidon	31%

HTA-koulutuksen suorittaneet

Avoterveydenhuollon hoitajista	68%
Avoterveydenhuollon kaikista ammattilaisista	42%

🎯 PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2025

- Jatkamme omatiimimallin juurruttamista
- Jatkamme yhtenäisten ohjeiden ja toimintamallien luomista
- Lisäämme esihenkilötukea muutosjohtamisessa
- Varmistamme hoidon saatavuuden kirjaamisen uudessa yhtenäisessä potilastietojärjestelmässä

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN SOTE-KEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Oma HTA-koulutus on ulkopuolista laadukkaampaa ja kustannus-
tehokkaampaa

Ulkopuolinen HTA-koulutus 5000€/kurssi

Omatiimimalli vähentää päivystys- ja sairaalakäyntejä

Säästötavoite 0,6M€ Varhan strategisessa hankkeessa

Omatiimimalli säästää ammattilaisten työaikaa selvittelyiltä

Omatiimimallissa potilaat tunnetaan

Erikoislääkäri perustasolla vähentää esh-laheteiden määrää ja tutkimusten tarvetta

Pilotti päättynyt, toiminta ei vakiintunut

Yhtenäiset toimintatavat poistavat työn päällekkäisyyttä

Asiakas saa palvelua sujuvammin

Laadukkaat digitaaliset sote-palvelut

Tehtävämme on kehittää ja vahvistaa digitarjontaa sote-palveluissa. Helpotamme palveluiden ja luotettavien tietosisältöjen löytymistä, sujuvoitamme pääsyä palveluihin sekä tarjoamme hyödyllisiä työkaluja ammattilaisten käyttöön.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Omaolo**
Toimme koko hyvinvointialueen käyttöön Omaolon oirearviot, yhtenäistimme neuvoloiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon määräaikaistarkastuksia sekä laajensimme yhteydenottomahdollisuuden sosiaalipalveluihin.
- Palvelutietovaranto (PTV)**
Tuimme palveluntuottajia kansallisen tietokannan (PTV) käyttöönotossa, jotta digijärjestelmien palveluohjaus toimisi luotettavasti. Tietoa voidaan hyödyntää palvelujen löytämiseksi.
- Terveyskylä**
Avasimme perustasolle ensimmäisen digihoitopolun, jonka kohteena ovat tyypin 2 diabetesta sairastavat. Otimme käyttöön Terveyskylän Omapolku-mobiilisovelluksen, johon sovitimme olemassa olevia erikoissairaanhoidon digihoitopolkuja.
- Sähköinen perhekeskus lapsille, nuorille ja perheille**
Kehitimme nuorten ja ammattilaisten kanssa sähköistä perhekeskusta, joka tukee ammattilaisten työtä ja helpottaa palveluiden löytymistä asiakkaalle.
- Varha-sovellus**
Edistimme yhtenäisten digipalvelujen käyttöönottoa tukemalla Varha-sovelluksen kehittämistä, kouluttamalla ammattilaisia ja osallistumalla sovelluksen laadun kehittämiseen ja testaamiseen.

2024 keskeisiä lukuja

Omaolo oirearviot (noussut 18% vuodesta 2023)	64 934
Potilasta tyypin 2 diabeteksen digihoitopolulla	487
Erikoissairaanhoidon digihoitopolkua	13
Digihoitopoluista sovitettu mobiiliin	86%
Ammattilaista PTV-kehittämistyössä	274
Nuorta testannut sähköisen perhekeskuksen palvelua	34

🎯 PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2025

- Otamme käyttöön Omaolon terveystarkastukset koko alueella ja keskitämme oirearviot
- Sovitamme Terveyskylän digihoitopolut Omapolku-sovellukseen, kehitämme perustason digihoitopolkuja
- Otamme käyttöön sähköisen perhekeskuksen ja tuemme PTV:n käyttöä
- Tarjoamme ammattilaisille Varha-sovelluksen käyttöönoton tukea ja kehitämme sovelluksen toimivuutta

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN DIGIKEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Omaolon oirearvio helpottaa ohjausta, neuvontaa ja itsehoidon tukea

Palvelu vähentää yhteydenottoja

Digitaaliset palvelut siirtävät painopistettä ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen hoitoon

Lisää itsehoitoa ja vähentää yhteydenottoja

Omahelpperistä palvelut löytyvät varhain, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasvamista

Tukee nuoria elämän eri tilanteissa

Digihoitopolut säästävät tukemalla itsehoitoa

Vastaanottoja tarvitaan vähemmän

Yhtenäiset digityökalut tehostavat toimintaa

Asiakas saa palvelua sujuvammin

Monipuoliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut (HYTE)

Hyvinvoiva ja toimintakykyinen väestö on edellytys työllisyyden positiiviselle kehitykselle ja tuottavuudelle. Kunnat, järjestöt ja seurakunnat tarjoavat runsaasti hyviä elintapoja tukevia palveluita, joita väestö ei aina löydä. Testaamme ratkaisuja, joilla niiden käyttöä voidaan lisätä ja tavoittaa etenkin merkittäviin riskiryhmiin kuuluvat, kuten esidiabeetikot, vähän liikkuvat sekä ylipainoiset.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Toimme unettomuuden etähoidon alueelle**
Etäryhmät varmistavat aikuisten lääkkeettömän unettomuuden hoidon saatavuuden koko Varhan alueella ja täydentävät unettomuuden hoitovalikoimaa. Koulutimme unihoitajia Varhaan.
- Kehitimme esidiabeetikoiden ohjausta ja neuvontaa**
Vahvistimme Varhan ja kuntien elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan yhteistyötä. Tämä lisäsi ohjautumista elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan palveluihin. Kehitimme palvelurajat ylittäviä toimintamalleja, kuten elintapaohjaus-liikuntaneuvontamallin.
- Järjestimme painonhallinnan digivalmennusta**
Pilotoimme näyttöön perustuvaa painonhallintasovellusta, jonka avulla on mahdollista saavuttaa pysyvä terveyshyöty. Pilotin osallistujamaksimi (200 hlöä) täyttyi alle vuorokaudessa ja halukkaita pilottiin olisi ollut kolminkertainen määrä.
- Pilotoimme digitaalista palvelutarjotinta**
Pilotoimme asukkaille ja sote-ammattilaisille tarkoitettua Tarmoa-palvelutarjotinta, joka kokoaa yhteen alueen hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa. Tarmoa-palvelutarjotinta ei oteta Varhassa käyttöön, mutta pilotissa kertynyttä tietoa hyödynnetään tulevan Varhan hyvinvointiopastajan kehittämistyössä.

2024 keskeisiä lukuja

Varsinais-suomalaisista aikuisista ei liiku riittävästi **63%**

Varsinais-Suomessa merkittävästi ylipainoisia (BMI>30) työkäisiä **61 400**

Perusterveydenhuollon potilaista kokee pitkäaikaista unettomuutta **25-50%**

Koulutuksiin osallistuneita

Unihoitajaa koulutettu (tavoite 90) **45**

🎯 PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2025

- Tuomme alueelle palvelutarjottimen, jonka avulla on helppo löytää HYTE-palveluja
- Koulutamme lisää unihoitajia
- Kehitämme edelleen järjestöyhteistyötä
- Parannamme asiakkaiden ohjautumista liikunta- ja elintapaohjaukseen
- Kehitämme liikuntaneuvonnan viestintää kuntien kanssa

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN HYTE-KEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Esidiabeetikoiden elintapaohjaus ehkäisee sairastumista

Säästö hoitokuluissa
~0,7-1,5M€/1000 hlöä/10v

Tyypin 2 diabetesta sairastavien elintapaohjaus säästää terveystalvuuksia

Suomessa
~38,5-52,5M€/vuosi

Tyypin 2 diabetesta sairastavien liikuntaneuvonta vähentää terveydenhuollon käyntejä

Lääkärikäyntejä 11%,
hoitajakäyntejä 25%

Terveydenhuollon kustannukset 36% korkeammat väestössä, jolla BMI>30

Kustannukset Varhan alueella
~53 M€

Hoitamaton unettomuus heikentää työkykyä ja kuormittaa terveystalvuuksia

Unettomuuden suorat kustannukset
~20-30M€/v Suomessa

Laadukas pitkittyneiden kehon oireiden kuntoutus

Toimintakyköpoliklinikka on Suomen ensimmäinen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhdyspinnassa toimiva kuntouttava poliklinikka vaikeatasoisista pitkittyneistä kehon oireista, pitkittyneistä väsymysoireista kärsiville tai long covidia sairastaville potilaille. Poliklinikan toimintamalli vähentää palvelujen suorkäyttöä.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Kehitimme Toimintakyköpoliklinikka-mallin**
Kehitimme moniammatillisen poliklinikkakokonaisuuden, jonka avulla purettiin pandemian aikana syntyneitä hoitovelkaa. Poliklinikka toimii yhteistyössä kaikkien sote-alan palveluiden sekä TE-palveluiden ja Kelan ammattilaisten kanssa.
- Kuntoutimme palveluiden suorkäyttäjää**
Kuntoutuksen ansiosta potilaat saivat keinoja arjessa toimimiseen. Moni kuntoutui työelämään tai opiskelemaan.
- Koulutimme Varhan ja yksityissektorin henkilöstöä**
Potilasryhmän tunnistaminen palvelutuotannossa on edellytys hintavan ja potilaalle raskaan hoito- ja tutkimuskierteen katkaisemiseksi.
- Vakinaistimme toimintamallin Varhaan**
Toimintamalli jatkuu Varhassa osana Tyksin kuntouttavia palveluita. Toimintamallissa potilaan kuntoutusprosessi etenee kokonaisvaltaisesti lähetteen saapumisesta kuntoutuksen päättymiseen.

2024 keskeisiä lukuja

Lähetteitä 258

Lähetteistä hyväksytyt poliklinikalle 148

Annettuja potilas-konsultaatiota 110

Päättynyttä kuntoutusta 92

Parhailaan kuntoutuksessa 56

🎯 PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2025

- Poliklinikan toimintamallin juurruttaminen Varhan sairaalapalveluihin vuoden 2025 aikana
- Pitkittyneet kehon oireet -työkirjan julkaisu potilaiden ja ammattilaisten käyttöön

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN KUNTOUTUKSEN KEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Vähentää tarvetta erikoissairaanhoidon (esh) ja päivystysten käynneille

Esh-käynti ~350€

Vähentää tarvetta sote-keskusten käynneille

Lääkärikäynti 230€, hoitajakäynti 120€

Potilas voidaan hoitaa Varhassa, ei kustannuksia muilta hyvinvointialueilta

Ei tarvetta lähettää esim. HUS:in

Toimintakyköpoliklinikan toiminta on kustannustehokasta

Vaikutuksia laajasti potilaan elämänlaatuun ja työ- sekä toimintakykyyn

Toimiva työllistymisen edistäminen

Osatyökykyiset ovat merkittävä, mutta vähän hyödynnetty työvoimaresurssi. Työ ja osallisuus työyhteisössä edistävät kuntoutumista. Tuemme osatyökykyisten työttömien työhön pääsyä ja työssä pysymistä, ja ehkäisemme työttömyyden pitkittymistä sekä työkyvyttömyyttä. Toimimme yhteistyössä avoterveydenhuollon, työllistämistä edistävien sosiaalipalveluiden ja psykoosityöryhmien kanssa.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Edistimme asiakkaiden työkykyä**
Moni asiakas sai työ- tai opiskelupaikan tai eteni muuten kohti työllistymistavoitteitaan työhönvalmennuksen ja työkykykoordinaation avulla. Näillä toiminnoilla pystytään ylläpitämään ja lisäämään työkykyä sekä tukemaan asiakkaiden kokonaisyhyvinvointia.
- Toimme IPS-työhönvalmennuksen työllistymisen tueksi**
IPS-työhönvalmennuksen tavoitteena on edistää osatyökykyisten, vakavia mielenterveyshäiriöitä sairastavien pääsyä työmarkkinoille. Toimintamalli on osoitettu vaikuttavaksi. Toteutimme mallia onnistuneesti psykoosityöryhmissä ja sovelsimme sosiaalipalveluissa.
- Toimme työkykykoordinaattorit terveysasemille**
Työkykykoordinaattorit toimivat asiakkaiden yhdyshenkilöinä. He tuovat osaamisensa kuntoutus- ja työkykyarvointiin. Toiminta nopeuttaa hoitoon pääsyä ja vähentää tarpeetonta palvelujen käyttöä sekä niistä putoamista.
- Vahvistimme osaamista ja tietoisuutta**
Lisäsimme henkilöstön ja työnantajien ymmärrystä monialaisen työskentelyn mahdollisuuksista osatyökykyisten työ- ja opintopolkujen edistämiseksi. Yhteistyö työkyvyn tuen asioissa, esimerkiksi työkykyarvioinneissa, lisääntyi.
- Perustimme monialaisia työkyvyn tuen tiimejä**
Tiimit laativat työkyvyn tuen suunnitelmia yhdessä asiakkaiden kanssa. Näin asiakkaiden palvelutarpeet tunnistettiin aiempaa paremmin ja nämä työllistyivät nopeammin.
- Käynnistimme työkyvyn tuen osaamiskeskuksen valmistelun**
Varhaan perustetaan työkyvyn tuen verkostomainen osaamiskeskus. Sen tehtävä on lisätä osaamista ja yhteistyötä sekä yhtenäistää palvelupolkuja ja toimintatapoja. Asiakkaalle tämä näkyy laadukkaampina ja paremmin ajoitettuina palveluina. Osaamiskeskuksen valmistelu jatkuu erillisessä hankkeessa.

2024 keskeisiä lukuja

Työ- tai opiskelupaikan sai 112

Työkokeilussa tai vapaaehtoistyössä oli 76

Työhönvalmennusta sai 256

Työkykykoordinaattorilla asioi 323

Työkyvyn tuen tiimiltä sai apua 33

Hyvät pisteet THL:n laatuarvioinnissa 111/125

Koulutuksiin osallistuneita

Työkyvyn tukeminen lääkäreille 400

Terveystuhoitajaa työkykykoordinaattoreiksi 5

PROJEKTI PÄÄTTYI 12.2024

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN TYÖKYVYN TUEN KEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Vähentää psykoosisairaiden erikoissairaanhoidon tarvetta

Esim. osastohoito
~500€/vrk

Vähentää työttömien (yli 100 pv) työmarkkinatuen kuntaosuutta

Kuntaosuus enintään
4 912€/hlö/vuosi

Vähentää yleisesti mielenterveys- ja / tai päihdepalveluiden tarvetta

Palvelujen hinta
6 999€/hlö/vuosi*

Vähentää avohoito- ja päivistyspalveluiden tarvetta

Palvelujen hinta
2 132€/hlö/vuosi*

Vähentää sosiaalipalveluiden tarvetta

Palvelujen hinta
24 238€/hlö/vuosi*

*Paljon palvelua käyttävän työttömän keskimääräinen kustannus

Sujuvat lasten, nuorten ja perheiden psykososiaaliset palvelut

Nopeutamme pääsyä oikeatasoiseen hoitoon ja tukeen sosiaali- ja terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Vahvistamme hoito- ja palveluketjuja sekä ammattilaisten osaamista. Edistämme toimintamallien ja hoitomenetelmien yhdenmukaista käyttöä.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Valmistelimme tuen ja hoidon palvelumallia**
Otimme käyttöön hoidon porrasteisen mallin, jonka avulla asiakas saa avun varhaisemmin ja oikeaan aikaan. Malli pohjautuu Terapiat etulinjaan -toimintamalliin. Pilotoimme digitaalista Nuorten navia, jolla varmistetaan hoidon tarpeen arvioinnin laatu mielenterveyshaasteissa.
- Vahvistimme ammattilaisten osaamista**
Koulutimme ammattilaisille psykososiaalisia menetelmiä yleisimpien mielenterveyden häiriöiden hoitoon kansallisessa ja alueellisessa yhteistyössä. Lisäsimme päihde- ja mielenterveysosaamista myös lastensuojelulaitoksissa ja perhehoidossa, tavoitteenamme ehkäistä sijoituspaikkavaihtoksia.
- Tarjosimme perustasolle matalan kynnyksen hoitajakonsultaatioita**
Varhain-konsultaatioilla tarjoamme tukea nuorten kanssa toimiville ammattilaisille asiakkaiden mielenterveyden haasteiden hoitamiseen.
- Kartoitimme ADHD-palveluiden nykytilan ja kehityskohteet**
Kartoitus mahdollistaa palveluketjun kehittämisen, jolla varmistetaan oikea-aikainen ja kohdennettu apu sekä vähennetään palvelujen kuormitusta.
- Vahvistimme systeemistä työtettä**
Systeeminen työote kokoaa ammattilaiset lapsiperheiden erityis- palveluissa asiakkaan ympärille, ja auttaa tarkastelemaan tilannetta laaja-alaisesti. Toimemme vähentävät palvelukokeiluja ja huostaanottoja.
- Valmistelimme sujuvia päihdepalveluja nuorille**
Nuorten päihdehoitomallissa tarkoituksena on varhaisen päihdekäytön tunnistaminen ja siihen puuttuminen.

2024 keskeisiä lukuja

Nuorten navin täyttöjä 10-12/24 **221**

Varhain-konsultaatiota **364**

Uusia menetelmäosaajia

Ahdistuksen hoitomenetelmä Cool Kids **47**

Ahdistuksen kognitiivinen lyhytinterventio **25**

Ohjattu omahoito **15**

Kognitiivinen lyhytterapia KLT-N **8**

Masennuksen hoitomenetelmä IPT-N **6**

Masennuksen hoitomenetelmä IPC **6**

🎯 PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2025

- Vakiinnutamme hyväksi todetut toimintamallit ja tukitoimet
- Vakiinnutamme tuen ja hoidon porrasteisen palvelumallin
- Rakennamme selkeät ADHD-hoitopolut
- Pilotoimme Osaamis- ja tukikeskuksen vaativien lastensuojelun ja psykiatrian yhteisasiakkaiden konsultaatiomallia Länsi-Suomessa
- Vakiinnutamme Länsi-Suomen psykososiaalista osaamiskeskusta, johon kuuluu mm. porrasteinen hoitomalli, Nuorten navi ja menetelmäosaamisen koordinaointi

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Varhainen tuki ja hoito ehkäisee mielenterveys-häiriöihin sairastumista

Häiriöiden kustannukset
~11mrd.€/v/Suomi

Konsultaatit vähentävät päällekkäisiä palveluita ja huostaanottoja

Esim. erityisen huolenpidon jakso (90vrk) ~80 000€/hlö

Hoidon toteutuminen perustasolla vähentää erikoissairaanhoidon kuluja

Selkeä ADHD-palveluketju vähentää palveluiden kuormitusta

Oikein kohdennettu varhainen tuki helpottaa perheiden haasteita

Sujuvat aikuisten psykososiaaliset palvelut

Nopeutamme pääsyä oikeatasoiseen hoitoon ja tukeen sosiaali- ja terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Vahvistamme hoito- ja palveluketjuja sekä perustason ammattilaisten osaamista. Edistämme toimintamallien ja hoitomenetelmien yhdenmukaista käyttöä.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Tehostimme hoidon tarpeen arviota ja hoitoon ohjausta**
Otimme käyttöön päihde- ja mielenterveyspalveluissa hoidon porrasteisen mallin, joka pohjautuu kansalliseen Terapiat etulinjaan -toimintamalliin. Avasimme asiakkaille digitaalisen Terapianavigaattori-arviointityökalun.
- Vahvistimme psykososiaalista menetelmäosaamista**
Koulutimme ammattilaisille psykososiaalisia menetelmiä mm. ahdistuksen, masennuksen, riippuvuuksien, unettomuuden, sosiaalisen jännittämisen ja mielialaoireiden hoitoon kansallisessa ja alueellisessa yhteistyössä.
- Kehitimme monialaisen sote-työparimallin**
Työparimalli tukee mielenterveys- ja päihde- ja riippuvuustyön monialaista työtä yhteisasiakkaiden parissa. Työparimallilla saamme asiakkaille heidän tarpeitaan vastaavat, yhteensovitetut palvelut.
- Kehitimme ADHD-palveluita ja purimme syntynyttä jonoa**
Lisäsimme sairaanhoitajien ja psykologien roolia potilaan tilanteen alkuselvittelyssä, turvasimme lääkärin riittävyttä, purimme ja ennaltaehkäisimme tutkimusjonoja.

2024 keskeisiä lukuja

Terapia-
navigaattorin
täyttöjä / kk

700

Hoitoon pääsy
nopeutui yhdellä
alueella

8kk→
2vko

ADHD-
tutkimusjono
lyheni

400 →
235

Uusia menetelmäosaajia

Kognitiivinen
lyhytterapia
KLT

40

Ohjattu
omahoito

14

Masennuksen
hoitomenetelmä
IPC

10

Tunnekeskeinen
pari-interventio

8

🎯 PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2025

- Vakiinnutamme Länsi-Suomen psykososiaalisen osaamiskeskuksen, johon kuuluu mm. porrasteinen hoitomalli, Terapianavigaattori ja menetelmäosaamisen koordinointi
- Vakiinnutamme sote-työparimallin ja laajennamme yhteistyötä sidosryhmiin
- Saamme ADHD-palveluketjun valmiiksi ja tutkimusjonon purettua

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Varhainen tuki ja hoito ehkäisee mielenterveyshäiriöihin sairastumista

Häiriöiden kustannukset
~11mrd.€/v Suomessa

Hoidon toteutuminen perustasolla vähentää erikoissairaanhoidon kuluja

Nopea hoitoon pääsy vähentää vaativan hoidon tarvetta

Varhainen mielenterveyden tuki ja hoito vähentää sairauspoissaoloja

Sairauspoissaolopäiviä 6 000 000, joista ~1Mrd.€ kustannukset

Työkyvyttömyyseläkkeen yleisin syy on mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt

77 566 henkilöä keskimäärin 570M€/v Suomessa

Vaikuttavaa tiedolla johtamista ja johtamisen ratkaisuja

Tehtävämme on tukea sosiaali- ja terveydenhuollon tiedolla johtamista vahvistamalla vaikuttavaa ohjausta ja vertailukelpoista tietopohjaa. Lisäksi yhtenäistämme tiedon tuottamisen toimintamalleja ja edistämme tiedon kulkua ja läpinäkyvyyttä. Näin voidaan parantaa palveluiden toimivuutta ja kustannustehokkuutta.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Kehitimme sosiaalihuollon kirjaamista**
Perustimme kirjaamisasiantuntijoiden verkoston. Edistimme koulutus- ja kehittämisrakenteen muodostumista koulutuksilla.
- Kehitimme perusterveydenhuollon kirjaamista**
Varmistimme terveydenhuollon kirjaamisosaamista laatimalla verkkokurssin ammattilaisille. Päivitimme kirjaamisohjeita potilastietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä.
- Kehitimme vaikuttavaa tiedolla johtamista**
Selvitimme mitä tietoa ja mittareita tarvitaan sote-päätöksenteon tueksi. Pilottoimme niitä aikuissosiaalityön palveluissa ja sepelvaltimotaudin ennaltaehkäisyssä ja hoidossa. Vaikuttavuusmittaristo koostetaan johdon tietopöydälle ja sen avulla kehitetään toimintatapoja, laatua ja vaikuttavuutta.
- Pilotoimme toimintakyvyn ja elämänlaadun mittaristoa**
Pilottoimme PROMIS-mittaristoa syöpää sairastavilla lapsilla ja nuorilla. Mittaristo auttaa tunnistamaan erityisen psykososiaalisen tuen tarpeessa olevat potilaat ja tarjoamaan heille toipumista tukevaa apua.
- Paransimme ikääntyneiden palvelujen toiminnanohjausta**
Otimme käyttöön sovelluksia, jotka helpottavat palvelujen järjestämistä ja yhtenäistävät toimintatapoja.
- Selvitimme rakenteellisen sosiaalityön mahdollisuuksia**
Rakenteellinen sosiaalityö hyödyntää sosiaalityössä ilmeneviä ilmiöitä ja tilastotietoa päätöksenteossa. Laadimme suunnitelmaa sosiaalityön tiedolla johtamisen parantamiseksi.

2024 keskeisiä lukuja

Kirjauksia toiminnanohjaussovelluksiin asiakkaiden yhteydenotoista

8 292

Palvelutarpeen arvioon johtanut

2 830

Koulutuksiin osallistuneita

Sosiaalihuollon kirjaamiseen perehdytetty

4 908

Sosiaalihuollon kirjaamis-koulutusta

40

🎯 PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2025

- Kehitämme ja vakiinnutamme sosiaalihuollon kirjaamista ja varmistamme terveydenhuollon kirjaamiskäytäntöjen yhtenäisyyttä
- Arvioimme pilotoidut vaikuttavuusmittarit ja sen pohjalta tehdään käyttöönottopäätös
- Laajennamme toiminnanohjaussovelluksen käyttöä ikääntyneiden palveluissa
- Viimeistelemme rakenteellisen sosiaalityön alueellisen toteuttamissuunnitelman ja mahdollistamme sen toteuttamisen

€ KUSTANNUKSET, JOIHIN PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN VOI VAIKUTTAA

Kirjaamisen käytäntöjen yhtenäistämisen säästää työaikaa ja parantaa palvelua

Yhtenäisillä työkaluilla saadaan kustannusvaikutavuutta ja tehokkuutta

Sepelvaltimotaudin oikea hoito, oikeaan aikaan vähentää sydäninfarkteja ja pysyviä haittoja

PROMIS-mittari tukee hoidon suunnittelua ja seurantaa

Rakenteellisen sosiaalityön tieto tukee resurssien tehokasta kohdentamista

Laadukas kehittäminen läpimurtomenetelmällä

Läpimurtotyöskentely lisää laadukkaan kehittämisen mahdollisuuksia. Siinä luodaan selkeitä, yhteisiä ja vakioituja toimintatapoja, jotka parantavat toiminnan laatua, asiakaslähtöisyyttä ja eri ammattilaisten välistä yhteistyötä. Toteutimme valmennuksia ensin THL:n ohjaamana ja sen jälkeen Varhan omaa toteutuksena. Organisaation oma läpimurto-osaaminen mahdollistaa ketterämmän kehittämisen ja on edullisempää kuin valmennuksen ostaminen.

TÄRKEIMMÄT TUOTOKSET

- Koulutimme Varhaan omia läpimurtovalmentajia**
Valmentajakoulutuksen käyneet kykenevät valmentamaan Varhassa monialaisia kehittämisryhmiä sekä kouluttamaan uusia läpimurtovalmentajia.
- Lisäsimme systemaattisen kehittämisen osaamista**
Läpimurtovalmennuksessa henkilökunta on oppinut systemaattisen ja monialaisen sekä eri organisaatioiden välisen kehittämisen ajattelutavan. Valmennus noudattaa Lean-oppeja jatkuvan kehittämisen osalta.
- Lisäsimme työn veto- ja pitovoimaa**
Osallistava valmennus parantaa henkilöstön työtyytyväisyyttä ja mahdollisuutta osallistua oman työn kehittämiseen. Tämä vaikuttaa myönteisesti asiakastyöhön ja parantaa kyvykkyyttä sopeutua muutoksiin.
- Uudistimme ja paransimme palveluita**
Valmennuksissa tehostettiin kahdeksaa eri palvelukokonaisuutta yhdessä asiakasedustajan kanssa. Valmennus edistää hyvien käytäntöjen leviämistä ja strategisten tavoitteiden mukaista toimintaa. Kehittämiskohteet sivun alaosassa.

Läpimurtovalmennus vakiintui Varhaan.

2024 keskeisiä lukuja

Ryhmiä valmennuksessa 8

Ammattilaisia ryhmissä 68

Asiakasedustajia ryhmissä 8

Koulutukseen osallistuneita

Koulutettuja valmentajia 4

KEHITTÄMISKOHTEET VARHASSA

Seksuaaliterveyden tuki osana kokonaisvaltaista hyvinvointia, selkeyttää palvelua

3.-9.-luokkalaisten koulupoissaolojen vähentäminen monialaisen yhteistyön keinoin

Lihavuuden hoitopolku, ylipainon kokonaisvaltainen hoito työikäisillä

Rikoksilla oireilevien nuorten palveluketjun selkiyttäminen

Monialainen työparimalli - 18-29-vuotiaat, jotka tarvitsevat paljon sosiaali-, mielenterveys- ja päihdepalveluita

Päihde- ja mielenterveys-palveluiden asiakkaan hoidon tarpeen arvio Kaarinassa

Nuorten koulu- ja opiskeluterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdeprosessi 2. asteen oppilaitoksessa

Hoitopolku päihteiden käytön ehkäisyyn - päihteitä kokeilleet / käyttävät 13-17-vuotiaat nuoret

Palvelujen yhteensovittamisen vaikuttavuus – PaLSu-tutkimushanke

Tutkimme sote-palveluketjun, menetelmien ja toimintamallien vaikuttavuutta sekä kustannusvaikuttavuutta. Alueen taloudellinen tilanne on haastava ja edellyttää sote-palvelujen uudistamista. Tutkimus tukee palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista. Tutkimustuloksia voimme odottaa vuoden 2025 aikana.

OSATUTKIMUKSET

Koko Länsi-Suomen yhteistyöalueella toteutettavat osatutkimukset

- 1 **Sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointiprosessin vaikuttavuus**
Selvitämme miten toteutettu sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointi vastaa parhaiten asiakkaiden tarpeisiin. Tutkimme millä toimintatavoilla asiakkaiden tilanteisiin voidaan parhaiten vaikuttaa pitkäkestoisesti.
- 2 **Nopea terapiaan pääsy ja hoidon porrastus Terapiat etulinjaan –toimintamallilla**
Psykososiaalisten hoitojen saatavuutta voidaan parantaa porrastamalla. Tutkimme digituetun hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoonohjauksen tehokkuutta ja kustannusvaikuttavuutta sekä varhaisten hoitojen vaikuttavuutta.
- 3 **Lastensuojelun ja lapsiperhesosiaalityön rekisteritutkimuksen vahvistaminen**
Rakennamme rekisteripohjaista infrastruktuuria ja tietovarantoa tulevaisuuden tutkimuksen ja tiedolla johtamisen tarpeisiin. Muodostamme rekisterin ja tuotamme sen kautta tietoa palvelujärjestelmän nykytilasta, asiakasprofiileista ja palvelupoluista.
- 4 **Neurokirurgian päiväkirurgisen toimintamallin vaikuttavuus Tyks sairaalapalveluissa**
Selvitämme vapauttaako päiväkirurgia neurokirurgialla vuodeosastopaikkoja, ja mittaamme potilastyytyväisyyttä, kokonaiskustannuksia ja kustannusvaikuttavuutta.
- 5 **Unikoulu-menetelmä ja TIP-tutkimus**
Tuotamme tietoa strukturoidun unikoulun vaikuttavuudesta, unettomuuden hoitoon vaikuttavista tekijöistä sekä tekoälyn käyttökelpoisuudesta diagnostiikassa ja hoidossa.
- 6 **Toimintakykypoliklinikan vaikuttavuus**
Toimintakykypoliklinikka tarjoaa ainutlaatuisia ja uutta kuntoutusta Varhan alueella. Arvioimme toimintamallin vaikuttavuutta osana terveydenhuollon toimintaa. Poliklinikasta voit lukea lisää sivulta 6.
- 7 **Sepelvaltimotaudin palveluketju**
Vertaamme sepelvaltimotautikohtauksen jälkeisen hoidon eri palveluketjujen vaikuttavuutta, kustannusvaikuttavuutta ja potilastyytyväisyyttä. Tutkimus kohdistuu erityisesti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteensovittamiseen. Tulokset palvelevat digipalveluketjujen kehittämistä.

Satakunnan ja Pohjanmaan hyvinvointialueella toteutettavat osatutkimukset

- 8 **Tiimimallin toimivuus ja vaikuttavuus sote-palveluissa (Satakunta)**
Kuvaamme moniammatillisen tiimimallin toimivuutta sekä arvioimme sen vaikuttavuutta. Tiedon avulla voidaan kehittää tiimimallin käyttöä.
- 9 **Lapsiperheiden edistynyt analytiikka (Satakunta)**
Tutkimme tiedolla johtamisen edellytyksiä ja lisäämme ymmärrystä lapsiperheiden palvelutarpeista. Näin palveluita voidaan suunnitella tietoon pohjaten, luoda selkeät palveluketjut ja puuttua ongelmiin ajoissa. Tutkimme myös erilaisten tietoineistojen yhdistämisen ja käyttämisen mahdollisuuksia ja haasteita.
- 10 **Digipalveluiden vaikuttavuuden lisääminen ja haasteet erityisesti haavoittuvien asiakkaiden osalta (Pohjanmaa)**
Tuotamme tietoa siitä, miten digipalveluita tulisi johtaa ja kehittää vaikuttavuuden lisäämiseksi. Testaamme menettelyä digitaalisten palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi.

